

PARTER

Sökande

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm

Motpart

AA

DOMSLUT

Finansinspektionens yrkande om sanktionsavgift ogillas.

YRKANDEN M.M.

Finansinspektionen har yrkat att **AA** ska åläggas att betala en sanktionsavgift om 40 000 kr.

AA har, som det får förstås, bestritt yrkandet.

GRUNDER M.M.**Finansinspektionen**

AA har den 20 februari 2018 kl. 16.06 och kl. 16.11 utfört två transaktioner, mellan två konton som han har kontrollerat, på värdepappersmarknaden Nasdaq OMX i Stockholm. Transaktionerna har avsett 30 814 respektive 32 000 aktier till ett sammanlagt värde om 847 989 kr i bolaget Midway Holding AB (ISIN: SE0000122673). Transaktionerna skulle ha utgjort 82,1 procent av den totala dagsvolymen om inte avsluten makulerats kl. 17.17.

Transaktionerna har inte lett till någon förändring av det verkliga ägandet av de ifrågasvarande aktierna. Transaktionerna har eller kan förväntas ha gett falska eller vilseledande signaler om tillgång och efterfrågan på aktien.

Om tingsrätten skulle bedöma att det finns en tidsutdräkt i handläggningen efter delgivning av sanktionsföreläggandet kan denna omständighet beaktas som en förmildrande omständighet vid bestämmandet av sanktionsavgiftens storlek (prop. 2016/17:22 s. 225).

AA

Han är förvånad över att Finansinspektionen har väckt talan mot honom. Den 27 december 2018 skrev han till Finansinspektionen och förklarade att skälet till att han

genomförde transaktionerna var för att han ville flytta sitt aktieinnehav från ett depåkonto till ett investeringssparkonto. Detta för att kunna utnyttja de skatteregler som gäller för investeringssparkonton. Han har inte varit intresserad av att avyttra aktierna.

Enligt Finansinspektionen har två transaktioner om 847 989 kr utförts, men beloppet är två gånger större än vad hans innehav är värt. Han lade en säljorder om 30 814 aktier i depån och en köporder om 32 000 kr aktier i investeringssparkontot. Transaktionsvärdet för köpordern uppgick till 432 000 kr.

PARTERNAS SYN PÅ FRÅGAN OM PRESKRIPTION

Under handläggningen av målet har fråga uppkommit om talan är preskriberad. Parterna har i denna del anfört i huvudsak följande.

AA

AA, som delgavs stämning den 11 februari 2021, har gjort gällande att talan är preskriberad.

Finansinspektionen

Av 5 kap. 14 § första stycket lagen (2016:1306) om kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning (kompletteringslagen) framgår att ett ingripande för en överträdelse som anges i 5 kap. 1 § bara får ske om ett sanktionsföreläggande har delgetts den som ingripandet riktas mot inom två år från den tidpunkt då överträdelsen ägde rum. Bestämmelsen är tillämplig både när Finansinspektionen ingriper genom att utfärda ett sanktionsföreläggande och när Finansinspektionen har väckt talan vid tingsrätten (prop. 2016/17:22 s. 118, 255 f., 389 f. och 414). En delgivning av ett sanktionsföreläggande bryter preskriptionsfristen på samma sätt som när en misstänkt får del av ett åtal i ett brottmål. Att bestämmelsen inte återfinns i 6 kap. kompletteringslagen saknar betydelse för bedömningen.

Även om sanktionsavgifter kan jämföras med böter (a. prop. 2016/17:22 s. 94) och vid en tillämpning av Europakonventionen skulle anses vara straffrättsliga till sin natur (a. prop. s. 103) så är de enligt svensk rätt inte klassificerade som straffrättsliga. Vidare framgår det av 1 kap. 3 och 8 §§ brottsbalken att ett brott inte kan föranleda en administrativ sanktionsavgift. De sanktioner som beslutas med stöd av kompletteringslagen utgör således inte straff och är inte en del av specialstraffrätten. Det saknas således stöd för att på den grunden tillämpa 35 kap. brottsbalken på bestämmelserna i kompletteringslagen.

Bestämmelsen i 6 kap. 3 § första stycket kompletteringslagen om att vad som i allmänhet är föreskrivet om mål som rör allmänt åtal för brott där det inte är föreskrivet svårare straff än böter ska tillämpas för en talan om sanktionsavgift innebär att rättegångsbalkens processuella bestämmelser om bötesmål är tillämpliga (se prop. 2016/17:22 s. 244 ff. och s. 395). Den innebär inte att brottsbalkens materiella bestämmelser om preskription ska tillämpas.

Av 4 kap. 6 § lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden (marknadsmissbrukslagen) följer att när en åklagare i ett mål om marknadsmissbruk framställer ett alternativt yrkande om sanktionsavgift ska det som anges om sanktionsföreläggande i 5 kap. 14 § första stycket kompletteringslagen gälla för åtal. Innebörden är således att åklagarens alternativyrkande om sanktionsavgift förutsätter att åtalet delges den tilltalade inom två år från överträdelsen. Bestämmelsen i 4 kap. 6 § marknadsmissbrukslagen motiverades av att eftersom sanktionsförelägganden inte utfärdas i mål som handläggs av åklagare så skulle en ren hänvisning till 5 kap. 14 § kompletteringslagen innebära att preskriptionstiden inte kan avbrytas och att den således skulle kunna löpa ut, trots att den misstänkte fått del av yrkandet (prop. 2016/17:22 s. 118). Lagstiftaren har således uppenbarligen ansett att utgångspunkten är att delgivning av ett sanktionsföreläggande krävs för preskriptionsavbrott även när frågan om sanktionsavgift handläggs av åklagare i ett brottmål och att det inte utan särskild reglering skulle vara tillräckligt att åtalet delgavs den misstänkte. Det är mot den

bakgrunden tydligt att en analog tillämpning av 35 kap. brottsbalken inte är aktuell ens när frågan om sanktionsavgift handläggs i ett brottmål.

Den aktuella överträdelsen ägde rum den 20 februari 2018 och AA delgavs ett sanktionsföreläggande den 27 december 2018. Överträdelsen är således inte preskriberad.

UTREDNINGEN

Finansinspektionen har som skriftlig bevisning åberopat avsluts- och orderlistor över handeln i Midway Holding Aktiebolag, utdrag från AA depåkonto och investeringssparkonto samt en svensk översättning av punkten 4.6 i Nasdaq Nordic Member Rules, version 3.4, daterad den 3 januari 2018.

HANDLÄGGNINGEN

Målet har, med stöd av 45 kap. 10 a § första stycket 3 rättegångsbalken, avgjorts utan huvudförhandling.

DOMSKÄL

Förbudet mot marknadsmanipulation

Enligt artikel 12 och 15 i förordning 596/2014 om marknadsmissbruk är det bl.a. förbjudet att utföra en transaktion, lägga en handelsorder eller bete sig på ett sätt som ger eller kan förväntas ge falska eller vilseledande signaler om utbudet, efterfrågan eller priset på ett finansiellt instrument, om inte den som har vidtagit en sådan åtgärd kan visa att den har utförts av legitima skäl och stämmer överens med godtagen marknadspraxis enligt artikel 13.

En överträdelse av förbudet mot marknadsmanipulation kan medföra att Finansinspektionen ingriper eller att åklagaren inleder en förundersökning.

Allmänt om Finansinspektionens möjligheter att ingripa

I de fall då Finansinspektionen ingriper mot en överträdelse av förbudet mot marknadsmanipulation prövas det enligt 5 kap. 19 § första stycket lagen (2016:1306) om kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning (kompletteringslagen) genom sanktionsföreläggande. Ett ingripande får enligt 5 kap. 14 § första stycket bara ske om sanktionsföreläggandet har delgetts den som ingripandet riktas mot inom två år från den tidpunkt då överträdelsen ägde rum. Av 5 kap. 19 § tredje stycket framgår att om den som sanktionsföreläggandet riktar sig mot godkänner föreläggandet gäller beslutet som ett domstolsavgörande som har vunnit laga kraft.

Om ett sanktionsföreläggande inte godkänns inom den tid som anges i föreläggandet får Finansinspektionen enligt 5 kap. 21 § väcka talan vid Stockholms tingsrätt om att sanktioner ska beslutas. Enligt 6 kap. 3 § ska, om inget annat anges i nämnda lag, vad som i allmänhet är föreskrivet om mål som rör allmänt åtal för brott där det inte är föreskrivet svårare straff än böter gälla för talan.

Finansinspektionens ingripande mot AA och handläggningen vid tingsrätten

I föreliggande mål har Finansinspektionen gjort gällande att AA har överträtt förbudet mot marknadsmanipulation den 20 februari 2018. Finansinspektionen utfärdade den 11 december 2018 ett sanktionsföreläggande som AA tog del av den 27 december 2018. Därefter hade han tre veckor på sig att godkänna föreläggandet, dvs. till och med den 17 januari 2019, vilket han inte gjorde. Nästan två år senare, den 5 februari 2021, väckte Finansinspektionen talan mot AA som sedan delgavs stämning den 11 februari 2021.

Om Finansinspektionens talan är preskriberat

Som framgår ovan har fråga uppkommit om Finansinspektionens talan om sanktionsavgift är preskriberad.

En sanktionsavgift enligt kompletteringslagen kan jämföras med den straffrättsliga påföljden böter (se prop. 2016/17:22 s. 94 och jfr a.a. s. 103).

Tingsrätten konstaterar inledningsvis att det i kompletteringslagen inte finns någon särskild bestämmelse som reglerar bortfallande av sanktionsavgift i en situation då Finansinspektionen har väckt talan vid tingsrätten. Den ovannämnda bestämmelsen i 5 kap. 14 §, enligt vilken ett ingripande endast kan ske om ett sanktionsföreläggande har delgetts inom två år från gärningen, ingår i ett kapitel som innehåller regler för vad Finansinspektionen i vissa fall ska och i andra fall får göra. Någon motsvarande bestämmelse finns inte i kapitel 6 som handlar om handläggningen i domstol m.m.

Enligt tingsrätten framgår det inte av förarbetena till kompletteringslagen att lagstiftaren har tagit ställning till frågan om vilken tidsfrist som ska gälla för bortfallande av påföljd i en situation då en adressat av ett sanktionsföreläggande inte har godkänt föreläggandet och då Finansinspektionen har valt att väcka talan vid tingsrätten (se prop. 2016/17:22 s. 255 f. och 389 f.). Av förarbetena till marknadsmissbrukslagen som finns i samma proposition står det dock klart att lagstiftaren har ansett att samma tidsfrist som gäller enligt 5 kap. 14 § kompletteringslagen bör gälla i de fall då åklagaren framställer ett alternativt yrkande om sanktionsavgift i ett mål om marknadsmissbruk (se prop. 2016/17:22 s. 118 och 414). På s. 118 i nämnda proposition anges följande. Det är rimligt att i huvudsak samma tidsfrist gäller för preskription av möjligheten till administrativ sanktion oavsett om denna prövas genom Finansinspektionens försorg eller i samband med åtal inom ramen för en brottmålsprocess. För att uppnå en jämförbar preskriptionsfrist i den senare situationen bör tidsfristen beräknas från tidpunkten för överträdelsen till när den misstänkte fått del av åtalet (jfr 35 kap. brottsbalken).

Av det anförda kan noteras att lagstiftaren jämförde situationen då en sanktion prövas genom *Finansinspektionens försorg* med situationen då en sanktion prövas av domstol i en brottmålsprocess.

Som har angetts ovan har Finansinspektionen gjort gällande att en talan om sanktionsavgift inte är preskriberad om myndigheten har delgett motparten ett sanktionsföreläggande inom två år.

Enligt tingsrätten medför den tolkning som Finansinspektionen förespråkar att preskriptionsfristerna för gärningar som ska bedömas enligt de olika regelverken inte blir jämförbara när det kommer till de mål som handläggs vid tingsrätten. Av de mål som kommer in till tingsrätten framgår följande. När åklagaren väcker talan om marknadsmissbruk framställs ett alternativt yrkande om sanktionsavgift i de fall det ännu inte gått två år från gärningen, men inte i de fall då mer än två år har gått sedan dess. När Finansinspektionen väcker talan om sanktionsavgift framställs yrkande om sanktionsavgift även när det har gått mer än två år från gärningen.

Som ett exempel kan nämnas att åklagaren väckte åtal för marknadsmanipulation mot en person i mål B 10436-20 den 29 april 2021 för gärningar som enligt gärningsbeskrivningen hade begåtts under perioden den 20 juli 2018–14 januari 2019. Något alternativyrkande om sanktionsavgift framställdes inte. Den 7 juli 2021 väckte Finansinspektionen talan om sanktionsavgift i mål B 11027-21 mot samma person som i B 10436-20 för gärningar som enligt Finansinspektionen bl.a. ska ha begåtts under perioden den 15–28 februari 2019.

Den tolkning som Finansinspektionen förespråkar skulle i praktiken innebära att en sanktionsavgift kan dömas ut när Finansinspektionen väcker talan mer än två år efter gärningen, men inte när åklagaren väcker åtal mer än två år efter gärningen.

Tingsrätten kan inte se vilka skäl som skulle kunna finnas för en sådan ordning.

Att det inte finns någon särreglering om bortfallande av påföljd i kompletteringslagen som är tillämplig när Finansinspektionen har väckt talan vid tingsrätten medför enligt tingsrätten att de generella bestämmelserna i 35 kap. brottsbalken blir tillämpliga. Som

framgår av kommentaren är preskriptionskapitlet även tillämpligt på specialstraffrättens område (se kommentaren till inledningen av 35 kap. brottsbalken, JUNO Version 18, publicerad den 6 juni 2021). Av praxis framgår även att bestämmelserna i 35 kap. brottsbalken kan tillämpats analogt när det gäller sanktioner som har karaktär av bötesstraff (se NJA 1974 s. 243). Hade lagstiftaren önskat att bestämmelserna i 35 kap. brottsbalken inte skulle bli tillämpliga hade denne kunnat meddela en bestämmelse liknande den som finns i 14 § skattebrottslagen (1971:69) där det anges att utan hinder av 35 kap. 1 § brottsbalken får påföljd för brott enligt lagen ådömas även efter en längre tidsperiod än den som normalt gäller eller att tidsperioden ska beräknas på ett annat sätt än vad som annars görs.

Enligt 35 kap. 1 § första stycket 1 brottsbalken får påföljd inte dömas ut med mindre än att den misstänkte häktats eller erhållit del av åtal för brottet inom två år om det för brottet inte kan följa svårare straff än fängelse i ett år.

Som framgår av kommentaren till bestämmelsen i 35 kap. 1 § brottsbalken hindrar delgivning av ett strafföreläggande inte preskription. Ett skäl till det är att det genom delgivning av ett strafföreläggande inte inleds ett förfarande som måste föras vidare eller genom en åtgärd bringas att upphöra. (Se kommentaren till 35 kap. 1 § brottsbalken, JUNO Version 18, publicerad den 6 juni 2021).

Eftersom det inte heller genom delgivning av ett sanktionsföreläggande inleds ett förfarande som måste föras vidare eller genom särskild åtgärd bringas att upphöra kan situationen jämföras med den som gäller för strafföreläggande. Enligt tingsrätten saknas därmed stöd för att ett av Finansinspektionen utfärdat sanktionsföreläggande ska anses vara preskriptionsavbrytande.

AA delgavs stämning den 11 februari 2021 vilket var nästan tre år efter det att gärningen som ligger till grund för yrkandet ska ha begåtts.

Mot bakgrund av vad som anförs ovan anser tingsrätten att talan avseende sanktions-

avgift är preskriberad. Finansinspektionens yrkande om åläggande för AA att betala en sanktionsavgift om 40 000 kr ska därför ogillas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (TR-01)

Överklagande, ställt till Svea hovrätt, ska ha kommit in till tingsrätten senast 22 oktober 2021. Prövningstillstånd krävs.

Ulrika Persson